

SHELL PROGRAMLAMA

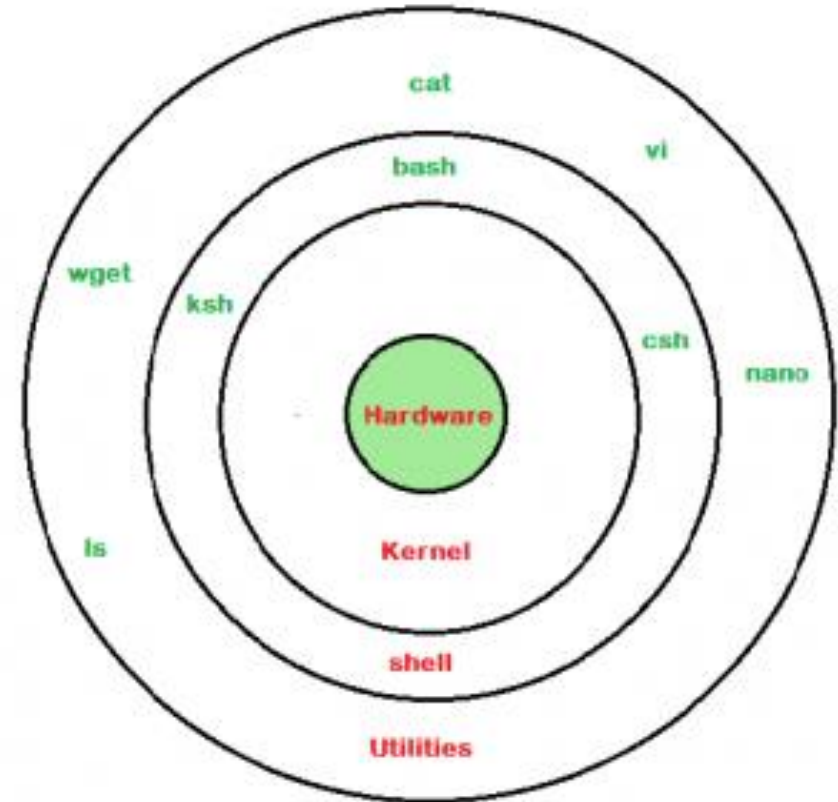
Shell nedir

Kernel : İşletim sistemi çekirdeğini oluşturan programdır.

- File Management
- Process Management
- I/O & Memory Management
- Device Management

Shell : İşletim sistemi servislerine erişmek için kullanılan programdır.

- BASH(Bourne Again **S**hell)
- CSH(C **S**hell)
- KSH(Korn **S**hell)

Bazı işlemler

Klasör işlemleri:

mkdir <Klasör Adı>: klasör oluşturma
cd <Path/Klasör Adı> : klasör konumuna gitme
ls : mevcut klasördeki dosyaları listeler
rmdir <Klasör Adı> : boş klasörü silme

Dosya işlemleri

touch <dosya_adi.uzantisi>: text dosyası oluşturur
rm <dosya adı>: dosyayı siler
mv <dosya adı> <yeni konumu>: dosya/klasörü taşır
cat: dosyaların içeriğini ekrana yazdırır
nano: dosyaların içeriğini düzenlemeyi sağlar

Kullanıcı Yönetimi

Kullanıcı oluşturma

- Yeni kullanıcı oluşturma
`sudo useradd -m username -p`
- Yeni kullanıcı oluşturma ancak,
`sudo useradd -M USERNAME`
`sudo usermod -L USERNAME`
- Kullanıcı silme
`userdel -r username` → remove user
`userdel -r -f username` → remove user with its all files

Kullanıcı Yönetimi

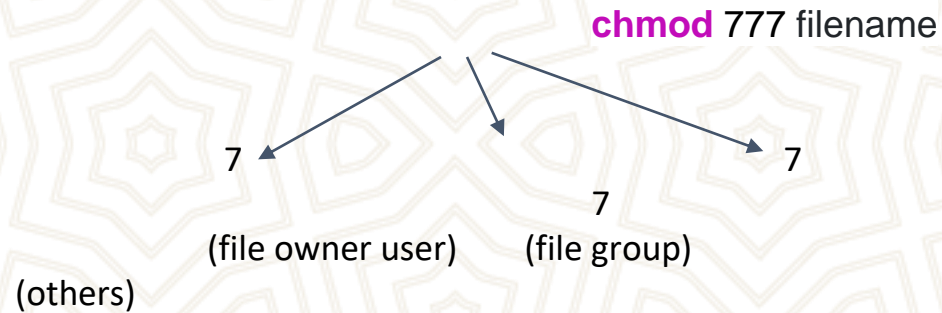
Grup oluşturma

- Group creation
`sudo groupadd testGroup`
- Add a user to a group
`sudo usermod -a -G testGroup testUsers`
- Check existing group
`cat /etc//group | grep username`
- Remove Group
`groupdel groupname`

Dosya Yönetimi

- Dosya sahipliği
chown :username filename
chown :groupname filename

- İzinler : 4 - read , 3 - write , 1 - execute

- File Types:

- ❖ d(directory)
- ❖ c(character device)
- ❖ l(symlink)
- ❖ p(named pipe)
- ❖ s(socket)
- ❖ b(block device)
- ❖ D(door, not common on Linux systems, but has been ported)

```
parallels@parallels-Parallels-Virtual-Platform:~/Desktop$ ls -l
total 12
lrwxrwxrwx 1 root      root      10 Oct  6 19:35 'Parallels Shared Folders' -> /media/psf
drwxrwxrwx 2 parallels parallels 4096 Oct  9 14:16 shellprog
drwxrwxrwx 2 parallels parallels 4096 Oct  8 09:04 'shellprog 1'
-rwxrwxrwx 1 parallels parallels  19 Oct  9 14:14 test.sh
parallels@parallels-Parallels-Virtual-Platform:~/Desktop$
```


Shell Programlama - 1. "Hello World"

1. `clear`
2. `echo "Hello, world"`

Shell Programlama - 2. Info Echo

1. #
2. # info dosyasi #
3. clear
4. # Oturum acmis olup o an terminali kullanan kullaniciyi ekrana yazdirir
5. echo "Merhaba \$USER"
6. # date degiskeni anlik tarih bilgisi icindir. echo ve date komutlari arasindaki noktali virgul (;) birden fazla komutu ard arda calistirabilmemize olanak tanir. Calistirilan komutlar birbirinden bagimsizdir.
7. echo "Bugun \c" ; date
8. # who degiskeni oturum acmis olan tum kullanicilari listeler pipe (|) ile birden fazla komutu ard arda isleme koyabiliriz ve soldan saga islenen komutlar, bir onceki komutun ciktisini parametre olarak alirlar
9. echo "Oturum acmis kullanıcı sayısı : \c" ; who | wc -l
10. # cal degiskeni ay bazinda takvimi gosterir
11. echo "Takvim" cal

Shell Programlama - 3. Echo Tipleri

1. #
2. # *echo_secenekleri dosyasi #*
3. **clear**
4. # *ekrana basildiginda bir uyari sesi cikarir*
5. **echo -e** "deneme yazi \a"
6. # *eger yazi arasinda ise kendinden onceki bir karakteri siler*
7. **echo -e** "deneme yazi \b"
8. # *ekran ciktisinin sonunda yer alan yeni satiri siler*
9. **echo -e** "deneme yazi \c"
10. # *ekran ciktisinin sonuna bir yeni satir ekler*
11. **echo -e** "deneme yazi \n" # *satirbasi acar*
12. **echo -e** "deneme yazi \r"
13. # *bir tab tusu kadar bosluk birakir*
14. **echo -e** "deneme yazi \t"
15. # *\ karakterinin yazilabilmesi*
16. **echo -e** "deneme yazi \\""

Shell Değişkenleri

İki tür Shell değişkeni vardır:

- **System variables** → Büyük harflerden oluşur, halihazırda sistemde bulunur ve sistem bileşenlerini gösterir.
- **User variables** → Küçük harflerden oluşması beklenen kullanıcı değişkenleridir. Kullanıcı tarafından tanımlanır.

SHELL	/bin/bash	Shell adı
COLUMNS	204	Terminal ekranının sütun sayısı
LINES	24	Terminal ekranının satır sayısı
HOME	/home/parallels	Home klasörünün konumu
USER	parallels	Kullanıcı adı
OSTYPE	linux-gnu	İşletim sistemi tipi
PATH	/usr/local/sbin:/usr/local/bin	Path klasörünün konumu
PWD	/home/parallels/Desktop/shellprog	Bulduğumuz klasörün konumu

Shell Programlama - 4. Değişken tanımlama

1. *# degisken_tanimla dosyasi #*
2. **clear**
3. *# Degisken isimleri alt çizgi (_) veya harf ile baslar, esittir isaretinden once ve sonra bosluk konulmaz*
4. *# Degisken isimleri buyuk ve kucuk harflere duyarlidir*
5. *# Yazim aninda degeri belli olmayan degiskenler icin NULL degeri, degisken isminden sonra esittir konularak verilebilir*
6. **degisken0=**
7. **degisken1=10**
8. **degisken2="deneme"**
9. **degisken3=Deneme**
10. **echo \$degisken1**
11. **echo \$degisken2**
12. **echo \$degisken3**
13. *# yukaridaki degiskenlerin degerleri kullanıcı tarafından verildi. Degiskenlere ayni zamanda sistem degiskenleri de eklenebilir*
14. **degisken4=\$pwd**
15. **echo \$degisken4**
- 16.

Shell Programlama - 5. Arithmetics

```
1. #  
2. # aritmetik_islemler dosyasi #  
3. clear  
4. expr 1 + 2 # toplama  
5. expr 3 \* 4 # carpma  
6. expr 2 - 1 # cikarma  
7. expr 10 % 3 # kalan alma (bazi terminallerde \% seklinde yazmak gerekebilir)  
8. echo `expr 3 + 4` # Burada back quote kullanilir. Bu sembol ~ tusunun altinda yer alır
```


Shell Programlama - 6. Veri girişı

```
1. #  
2. # kullanıcı_veri_girisi dosyasi #  
3. clear  
4. echo "Lutfen adinizi giriniz"  
5. read kullanıcı_adi  
6. echo "Merhaba $kullanıcı_adi !"  
7.
```


Shell Programlama - 7. Eşleştirmeler

1. #
2. # eslestirme dosyasi #
3. **clear**
4. **ls** * # tum dosyalar listelenir
5. **ls** a* # a ile baslayan tum dosyalar listelenir
6. **ls** *.py # uzantisi .py olan tum dosyalar listelenir
7. **ls** deneme*.py # deneme_ ile baslayip uzantisi .py olan tum dosyalar listelenir
8. **ls** ? # tek karakterli adi olan tum dosyalar listelenir
9. **ls** deneme? # deneme ile baslayip ardindan yalnizca bir karakter gelen tum dosyalar listelenir
ls [de]* # d veya e ile baslayan tum dosyalar listelenir
- 10.

Shell Programlama - 8. Dosya işlemleri

```
1. # cesitli_dosya_islemleri dosyasi #
2. mkdir klasor_ismi cd klasor_ismi touch deneme
3. ls deneme
4. mv deneme deneme.js
5. ls deneme # hata mesaji verecek
6. ls deneme.js
7. echo "dosyaya yaz beni" > deneme.js cat deneme.js
8. touch deneme2
9. echo "1" > deneme2
10. echo "3" > deneme2 # > isareti dosyaya bastan yazar
11. echo "1" >> deneme2 # >> isareti, dosyaya yeni bir satir ile yazmaya devam eder echo "7"
    >> deneme2
12. echo "5" >> deneme2
13. sort deneme2 # satirlari siralar (A-Z , 0-9, vs.) ancak dosyayi guncellemez sort deneme2 >
    deneme3 # siralanmis dosyayi yeni bir dosyaya yazar rm deneme2 # dosyayi siler
14.
```


Shell Programlama - 9. Pipe ile komutları birbirine bağlamak

"|" (**Pipe**) karakteri ile birden fazla komut birbirine bağlı olarak çalıştırılabilir. Bu komut ile bir komutun çıktısı diğer bir komuta parametre olarak verilebilir.

1. #
2. # *pipe dosyası* #
3. **ps** aux # *ps aux ile anlık olarak kullanıcının çalışan işlemlerini satır satır görebiliyoruz*
4. **egrep** 1 deneme2 # *egrep ile istediğimiz bir klasörde veya dosyada, dosyalar içinde bulunan belli metinleri filtreleyebiliyoruz. Buradaki işlem, deneme2 'nin içinde 1'i filtrelemektir.*
5. **ps** aux | **egrep** root # *İki komutu birleştirdiğimizde şu sonuç çıkar : içerisinde root kelimesi geçen satırları filtrele. İlgili aramayı da ps aux komutu çıktısından edin.*

```
parallels@parallels-Parallels-Virtual-Platform:~/Desktop$ ps aux | egrep root
root      1  0.0  0.5 225496  5360 ?        Ss   12:38   0:06 /sbin/init splash
root      2  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [kthreadd]
root      4  0.0  0.0          0      0 ?        I<   12:38   0:00 [kworker/0:0H]
root      6  0.0  0.0          0      0 ?        I<   12:38   0:00 [mm_percpu_wq]
root      7  0.1  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:31 [ksoftirqd/0]
root      8  0.0  0.0          0      0 ?        I    12:38   0:18 [rcu_sched]
root      9  0.0  0.0          0      0 ?        I    12:38   0:00 [rcu_bh]
root     10  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [migration/0]
root     11  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [watchdog/0]
root     12  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [cpuhp/0]
root     13  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [cpuhp/1]
root     14  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [watchdog/1]
root     15  0.0  0.0          0      0 ?        S    12:38   0:00 [migration/1]
```


Shell Programlama - 10. TR komutu ile karakter dönüştürme

1. `# tr_komutu dosyasi #`
2. `# asagidaki komuttan sonra tr, girilen kucuk harfli karakterleri buyuk harfe cevirecektir`
3. `echo "col1;col2;col3;col4" | tr a-z A-Z`
4. `# Birebir karakter bulma ve degistirme icin asagidaki komut kullanilabilir`
5. `echo "col1;col2;col3;col4" > birdosya.txt`
6. `cat birdosya.txt | tr ';' ',' # tr, icerigini aldigi dosyadaki noktali virgulleri virgul ile degistirecek`
7. `echo "col1;col2;col3;col4" > birdosya.txt`
8. `cat birdosya.txt | tr -d ';' # tr, icerigini aldigi dosyadaki tum noktali virgulleri silecek`

Shell Programlama - 11. Sütun Değer Kıyaslaması (Awk)

1. #
2. # *awk_komutu dosyasi #*
3. # *asagidaki komuttan sonra tr, girilen kucuk harfli karakterleri buyuk harfe cevirecektir*
4. `echo "ahmet;4;1" > birdosya.txt` `echo "ahmet;3;2" >> birdosya.txt` `echo "ahmet;2;3" >> birdosya.txt` `echo "ahmet;1;4" >> birdosya.txt` `echo "ahmet;0;5" >> birdosya.txt`
5. `cat birdosya.txt | awk -F ';' 'int($2)>3'` # *ikinci sutunu 3ten buyuk olan satirlar*
6. `cat birdosya.txt | awk -F ';' 'int($3)<=4'` # *ucuncu sutunu 4ten kucuk veya esit olan satirlar*
- 7.

Shell Programlama - 12. Bazı Operatörler

1. #
2. # *hesap_makinesi dosyasi* #
3. **bc**
4. 3>1 # 1
5. 3<1 # 0
6. 1==1 # 1
7. 1+1 # 2
8. 3-1 # 2
9. 5%5 # (*Kalan*) 0
- 10.

Shell Programlama - 13. Sorgular

```
1. # sorgular dosyasi #
2. # $0 = shell script dosyamizin adi ,
3. # $1 = scripti calistirirken komut satirina girdigimiz birinci
   parametre ,
4. # $2 = scripti calistirirken komut satirina girdigimiz ikinci
   parametre ..
5. touch birdosya.txt # Dosya olusturduk
6. echo "Ornek bir metni dosyaya koyduk" > birdosya.txt # dosyaya veri
   ekledik
7. if cat $1 # eger cat $1 komutu sonuc dondurur ise (exit status 0)
8. then # bu durumda
9. echo "$1 isimli dosya mevcut" # bu komutu calistir
10. else # eger degil ise
11. echo "$1 isimli dosya mevcut DEGIL" # bu komutu calistir
12. fi # sorguyu tamamlama
13. # [ expr ] komutu iki degeri kiyaslamak icin kullanilir. Sonuc dogru
   ise 0, # degil ise sifirdan farkli bir deger dondurulur
14. if [ $# -gt 3 ] # eger girilen toplam parametre sayisi 3ten buyuk
   ise
15. then # bu durumda
16. echo "$# adet parametre girdiniz" # bu komutu calistir
17. else # eger degil ise
18. echo "$# adet parametre yeterli degildir" # bu komutu calistir
19. fi # sorguyu tamamlama
20. # test komutu iki degeri kiyaslamak icin kullanilir. Sonuc dogru ise
   0,
21. # degil ise sifirdan farkli bir deger dondurulur
...
22. if test $3 = $4 # eger $3 parametresi ile $4 ayni degerde
   string ise
23. then # bu durumda
24. echo "$3 ile $4 ayni" # bu komutu calistir
25. else # eger degil ise
26. echo "$3 ile $4 farkli" # bu komutu calistir
27. fi # sorguyu tamamlama
28. # birden fazla alt alta sorgu yapmak icin elif ( else if )
   komutu kullanilir
29. if [ -w $1 ] # eger $1 bir dosya ve okunabilir ise
30. then # bu durumda
31. echo "$1 yazilabilir bir dosyadir" # bu komutu calistir
32. elif [ -r $1 ] # ilk kosul saglanmadiysa buna bakalim
33. then # bu durumda
34. echo "$1 yazilamaz ama okunabilir bir dosyadir" # bu komutu
   calistir
35. else # eger degil ise
36. echo "$1 ne yazilabilir ne de okunabilir bir dosyadir" # bu
   komutu calistir
37. fi # sorguyu tamamlama
```


Shell Programlama - 14. Döngüler -1

```
1. # donguler dosyasi #
2. # for icin temel kullanim. $i degiskeni, for icindeki i sayacini ifade eder
3. for i in 1 2 3 4 5
4. do
5. echo "sayac $i"
6. done
7. # yukaridaki ile ayni sonucu cikarir
8. for i in {1..5}
9. do
10. echo "sayac $i"
11. done
12. # yukaridaki ile ayni sonucu cikarir
13. for ((i=1; i<=5; i++))
14. do
15. echo "sayac $i"
16. done
17. # 1'den baslar 10'a kadar 2'ser 2'ser sayar
18. for i in {1..10..2}
19. do
20. echo "sayac $i"
21. done
22. # $(..) kalibi ile bir shell komutunun ciktisini for icin kullanabiliriz
23. for i in $(ls)
24. do
25. echo "dosya $i"
26. done
```

...

```
27. # liste cikaracak her komutu for icin kullanabiliriz. Asagidaki ~/ (home) dizini
28. # altindaki dosyalari ve klasorleri listeler. Dolayisi ile her bir dongude i, dosya ismi olacaktır
29. for i in ~/*
30. do
31. if [ -f $i ]
32. then
33. echo "dosya : $i"
34. elif [ -d $i ]
35. then
36. echo "klasor : $i"
37. else
38. echo "bilemedim bu ne : $i"
39. fi
40. done
```


Shell Programlama - 15. Döngüler -2

```
1. #  
2. # donguler2 dosyasi #  
3. i=10 # sayacimiza ilk degeri verdik  
4. while [ $i -gt 0 ]  
5. do  
6.     echo "sayac $i"  
7.     i=`expr $i - 1` # sayacimizi bir azalttik  
8. done  
9.  
10. counter=6  
11. until [ $counter -lt 3 ]; do  
12.     let counter-=1  
13.     echo $counter  
14. done
```


Shell Programlama - 16. Case komutu

```
1. #
2. # case dosyasi #
3. read ne_ariyorum
4. case $ne_ariyorum in
5. "arac") echo "arac icin www.arac.com";; # degiskenimiz arac ise
6. "ev") echo "ev icin www.ev.com";; # degiskenimiz ev ise
7. *) echo "biz sadece arac ve ev icin yonlendirebiliyoruz";; # diger durumlar
8. esac
9.
```


Shell Programlama - 17. String Uzunluk Bulma

```
1. #  
2. # string uzunluk bulma dosyası#  
3. str="Welcome to Javatpoint"  
4. length=${#str}  
5.  
6. echo "Length of '$str' is $length"
```


Shell Programlama - 18. String Split

```
1. #
2. # string split etme dosyası#
3. read -p "Enter Name, State and Age separated by a comma: " entry #reading string value
4.
5. IFS=',' #setting comma as delimiter
6. read -a strarr <<<"$entry" #reading str as an array as tokens separated by IFS
7.
8. echo "Name : ${strarr[0]} "
9. echo "State : ${strarr[1]} "
10. echo "Age : ${strarr[2]}"
```


Shell Programlama - 19. String Slicing

```
1. #  
2. # string dilimleme dosyası#  
3. echo "String: We welcome you on Javatpoint."  
4. str="We welcome you on Javatpoint."  
5.  
6. echo "Total characters in a String: ${#str} "  
7.  
8. substr="${str:0:10}"  
9.  
10. echo "Substring: $substr"  
11. echo "Total characters in Substring: ${#substr} "
```


Shell Programlama - 20. Bash Function

```
1. #  
2. # bash fonksiyon oluşturma#  
3. function_arguments()  
4. {  
5.     echo $1  
6.     echo $2  
7.     echo $3  
8.     echo $4  
9.     echo $5  
10. }  
11.  
12. #Calling function_arguments  
13. function_arguments "We""welcome""you""on""Javatpoint."
```


Shell Programlama - 21. ls komutu

1. #
2. # ls #
3. *Ls komutu bulunulan klasördeki alt klasörlerin ve dosyaların isimlerini listelemek için kullanılır.*
4. *Ls -a komutu gizli dosyaları da listeler*
5. *Ls -l komutu izinler, dosya boyutu ve oluşturulma tarihi gibi bilgileri de gösterir*
6. *Ls -lh komutu ls -l ile aynıdır sadece dosya boyutunu byte değil kb, mb, gb gibi birimlerde gösterir.*
7. *Ls -lhS ise dosya boyutuna göre büyükten küçüğe sıralı bir şekilde listeler*
8. *Ls -r listeyi tersten sıralar*
9. *Ls -R listelenen klasörlerin altındaki dosya ve klasörleri de listeler*
10. *Ls -t en son değiştirilen dosyaları en üstte gösterir*
11. *Ls ~ hangi konumda olursanız olun ana konumdaki dosyaları listeler*

Shell Programlama - 22. Dosya sıkıştırma

1. #
2. # *bzip2* #
3. *deneme* adında bir dosyamız olsun.
4. *bzip2* *deneme* komutu ile bu dosyayı sıkıştırıp *deneme.bz2* dosyası elde edilir.
5. *bzip2 -k* *deneme* komutu ile *deneme* dosyasını sıkıştırırken silinmemesi sağlanıyor.
6. *Bunzip2* *deneme.bz2* komutu ile sıkıştırılmış dosya açılır.
7. *bzcat* *deneme.bz2* komutu ile sıkıştırılmış dosyanın içeriği gösterilmektedir.

Shell Programlama - 23. Dosya kopyalama

1. #
2. # cp #
3. *deneme adında bir dosyamız olsun.*
4. *cp deneme denemekopya komutu ile deneme dosyasının içeriğine sahip denemekopya adında bir dosya oluşturulur.*
5. *cp -p deneme denemekopya ile deneme dosyasının özellikleri aynen denemekopya dosyasında da olur (oluşturulma saati v.s)*
6. *Eğer bir klasörü içindeki tüm klasör ve dosyalar ile birlikte kopyalamak istenirse cp -r klasöradı kopyaklasöradı komutu ile yapılabilir.*
- 7.

Shell Programlama - 24. chmod

1. #
2. # chmod #
3. deneme adında bir dosyamız olsun.
4. Chmod 754 deneme -> deneme dosyasının sahibi hem okuyabilir hem yazabilir hem de çalıştırabilir, grup yalnızca okuyabilir ve çalıştırabilir, diğerleri yalnızca okuyabilir.
5. Bu chmod u=rwx,g=rx,o=r deneme şeklindeki komut ile de yapılabilirdi
6. Dersler diye bir klasörümüz olsun ve bu klasör içerisinde derslere ait klasör ve dosyalar olsun.
7. Chmod -R 754 Dersler komutu ile bu Dersler klasörü ve içerisindeki diğer tüm klasörler ve dosyalar için 754'ün karşılık geldiği izinler geçerli olur.
8. Chmod a=r deneme komutu ile hem dosya sahibi hem grup hem de diğerleri sınıflarının hepsi sadece okumaya yetkisi olur
9. Chmod -R a=rx Dersler komutu ile Dersler klasörünün içindeki tüm dosya ve klasörler ve o klasörlerin içindeki dosya ve klasörler de tüm sınıflar için okuma ve çalıştırma yetkisine sahip olur.